

Trôbarjevih knjigah, saj so takrat dobivali slovenski dijaki svojo dušno hrano le iz Nemške. Po knjigah mrgoli vse polno nemških besedí in ta popačeni jezik se je plodil še 300 let po slovenskih knjigah, ko vže davno ni bilo nobene-
nega protestanta na Slovenskem.

Razven Trôbarja omenjam še druge važnejše protestantske pisatelje. Po mnogo čistejšem jeziku nego Trôbar odlikuje se Boštjan Krel; a Jurij Dalmatin je imeniten za to, ker je izdal vse sv. pismo stare in nove zaveze. To je prvo celo sv. pismo slovensko, se vé da lutersko, ki je izšlo na novega leta dan 1584. l. S to knjigo vred je izšla tudi prva slovenska slovnica (*Arcticae Horulae succisivae* = zimske proste urice) v latinskem jeziku, katero je spisal Adam Bohorič. Ta mož je pisal črkopis, ki se zove po njem „bohoričica,“ katera je malo ne taka kakor latinica in katero lahko vidiš v molitveniku svoje babice. Saj se je pisala malo ne do polovice sedanjega stoletja.

Tudi prvo slovensko tiskarno je ustanovil 1575. l. neki Ivan Mandl-
je e (Mannl) v Ljubljani.

Tako sem ti povedal, kar je najbolj važnega iz prve dôbe protestantske, kakor jo nazivajo. Nova vera Lutrova je kmalu izginola iz naših deželá, ostala pa je v narodu knjiga slovenštá, ki je sicer izgubila protestantski duh, a katoliški pisatelji prihodnje dôbe so jej vsadili jedino pravi katoliški duh, ki veje še danes po naših knjigah.

Povedal sem ti malo, a zapomni si to dobro, da bodeš lažje razumel drugo dôbo slovenske književnosti, o katerej ti hočem pripovedovati prihodnjič.

Da si mi zdrav!

Tvoj

P. B.

—x—

Ni striženo, nego pokošeno.

Presta mož in žena na trg pa udarita navprek čez pokošen travnik. tu reče mož ženi: „hentajte, kdor je kosil ta travnik, dobro je izpodrezal, kakor da bi obril z britvijo.“ A žena se postavi prédenj pa reče: „neumnež! ali si slep ali blázen, da ne vidiš, da ni pokošen, nego postrizen.“ Preideta ves travnik, mož govoreč, da je pokošen, a žena, da je strižen, niti ta, niti óni ne popustí. Ali ko prideta do korita, v katerem je bila voda, potisne mož ženo v vodo, rekoč: „reci zdaj, da je pokošen, ne pa postrizen.“ A ona reče zopet tisto. Zdaj jo mož potisne globlje v vodo, pa jej reče: „nù praviš še vedno, da je strižen?“ Žena pomoli roko iz vode, pa miga z dvema prstoma, kakor da striže. Kadar vidi mož, da bi mu žena utegnila utoníti, reče, potegnivši jo iz vode: „Naj obveljá tvoja; bolje mi je laž verjeti nego li dušo ogrešiti in brez žene sirotovati, saj pravijo ljudjé: tudi zlá žena je dobra žena.“

Po „Vuku Vrčevicu.“

—x—